

Kulawizny – przeszkoda dla produktywności i długowieczności stada loch

Dr Christof Rapp

Specjalista ds. żywienia trzody chlewnej,
Zinpro Corporation

Długowieczność kluczem do produktywności stada

Lochy w wieku od 3 do 5 lat są najbardziej produktywnymi lochami w stadzie. Odsadza się od nich więcej prosiąt i cięższe mioty niż od młodszych loch. Optymalizacja proporcji starszych loch w stadzie przyczyni się do poprawy ogólnej produktywności. Aby zwiększyć liczbę starszych loch, kluczowe jest minimalizowanie przedwczesnego uboju. Nasuwa się pytanie, dlaczego lochy są wcześniej usuwane ze stada?

Rosnąca śmiertelność loch powodem do niepokoju

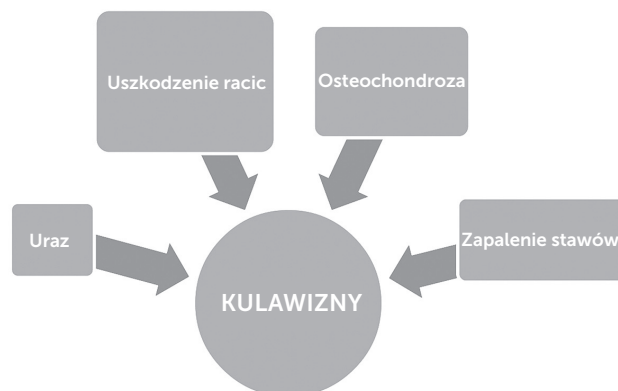
Kulawizny są jednym z trzech głównych powodów, dla których lochy są usuwane ze stada. W całej Europie śmiertelność loch (lochy padłe i poddane eutanazji) wzrosła i wydaje się, że nadal będzie rosła. Dziesięć lat temu odsetek padłych wynosił 5% rocznie, obecnie 10% to typowy wskaźnik,

a nierzadko obserwuje się wartości powyżej 10%. Według danych z ostatniego badania przeprowadzonego w duńskich stadach, od 60 do 70% loch poddanych eutanazji było kulawych, co wskazuje, że kulawizny są głównym powodem usuwania loch ze stada.

Uszkodzenia racic są ważną przyczyną kulawizn

Kulawizny u loch mogą mieć różne przyczyny, takie jak uszkodzenia racic, problemy ze stawami i kośćmi (ostechondroza), które są problemem

Rysunek 1. Przyczyny kulawizn

PRZEWODNIK DO OCENY USZKODZEŃ RACIC

Opis uszkodzenia	Przerost i nadznerka piętki (HOE)	Pęknięcia podszwy i piętki (HSE)	Linia biała (WL)	Pęknięcie poziome ściany racicy (CWH)	Pęknięcie pionowe ściany racicy (CWV)	Długość racic (T)	Raciczki (DC)
1 LEKKIE	 Niewielki przerost i/lub nadznerka tkanki miękkiej piętki	 Pęknięcia podszwy i piętki na potężeniu	 Płytki i/lub krótkie oddzielenie wzdłuż linii białej	 Widoczny wylew krwawy, krótkie/płytkie poziome pęknięcie ściany rogowej racicy	 Krótkie/płytkie pęknięcie pionowe ściany rogowej	 Jedna lub więcej racic nieznacznie dłuższe od prawidłowych	 Nieznacznie dłuższe od prawidłowych
2 ŚREDNIE	 Liczne pęknięcia z widocznym przerostem i nadznerką	 Długie oddzielenie na potężeniu	 Długie oddzielenie wzdłuż linii białej	 Długie ale płytkie poziome pęknięcie ściany rogowej racicy	 Długie ale płytkie pionowe pęknięcie ściany rogowej racicy	 Jedna lub więcej racic znacznie dłuższe od prawidłowych	 Raciczki wydłużone, dotykają powierzchni podłogi gdy świnią stoi
3 CIĘŻKIE	 Duży przerost i nadznerka z głębokimi pęknięciami	 Długie i głębokie oddzielenie na potężeniu	 Długie i głębokie oddzielenie wzdłuż linii białej	 Wielokrotne lub głębokie poziome pęknięcie(a) ściany rogowej	 Wielokrotne lub głębokie pionowe pęknięcie(a) ściany rogowej	 Długie racice, które zaburzają ruch zwierzęcia	 Uszkodzenie raciczki, jej częściowa lub całkowita utrata

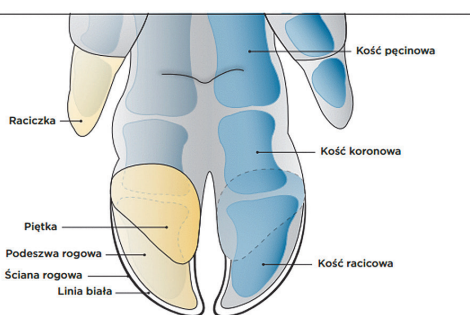
szczególnie u młodych loch, oraz tak zwane zakaźne kulawizny spowodowane przez bakterie chorobotwórcze (np. *Mycoplasma hyosynoviae*; rysunek 1). Choć nie każde uszkodzenie racicy prowadzi do kulawizny, udowodniono, że lochy ze znacznymi zmianami na piętce, ścianie racicy i linii białej łączącej ścianę z podszwą, są bardziej narażone na kulawiznę. Dlatego stała kondycja racic jest ważną przyczyną kulawizny.

Poprawa zdrowia racic zaczyna się od oceny zmian chorobowych

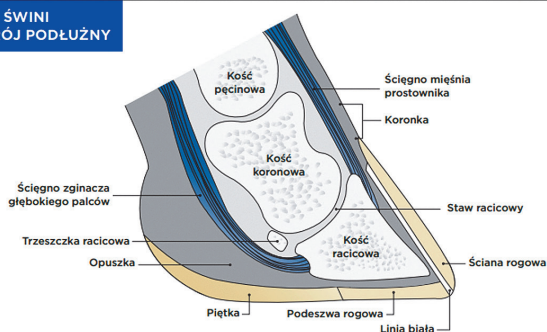
Znajomość częstości występowania, rodzajów i nasilenia zmian racic zapewnia cenne informacje,

Anatomia kończyny świni

RACICE ŚWINI WIDOK Z TYŁU

RACICA ŚWINI PRZEKRÓJ PODŁUŻNY

które pomagają zidentyfikować przyczyny prowadzące do tych zmian. Po ich zidentyfikowaniu można podjąć działania mające na celu zmniejszenie uszkodzeń racic.

Wykazano, że poprawa zdrowia racic skutkuje mniejszą liczbą kulawych loch, co może zwiększyć ich długowieczność i ostatecznie zwiększyć produktywność stada. Narzędzie "Przewodnik do oceny uszkodzeń racic dla świń" firmy Zinpro to prosty sposób na uzyskanie wglądu w stan zdrowia racic w stadzie loch.

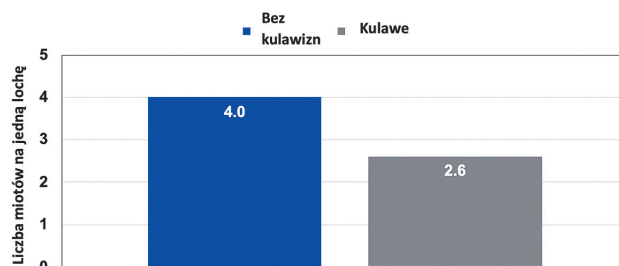
Ograniczenie występowania kulawizn wymaga wieloczynnikowego podejścia

Poprawa zdrowia racic wymaga kompleksowego podejścia. Hodowla i selekcja loszek, podłogi i pomieszczenia, zarządzanie, karmienie i żywienie – to wszystko to potencjalne czynniki ryzyka zmian chorobowych racic, a jednocześnie możliwości poprawy ich zdrowia. W związku z tym niezbędna jest ocena wszystkich tych czynników. Udowodniono, że żywienie minerałami śladowymi zmniejsza zmiany chorobowe racic.

Lepsza mobilność loch wpływa korzystnie na produktywność stada

Lochy z kulawizną wykazują wyższą śmiertelność przed odsadzeniem i odsadzają o 1,2 prosięcia mniej w porównaniu do loch bez kulawizny. Jednym z czynników przyczyniających się do tego wyniku jest zwiększone ryzyko przygniecenia prosiąt przez lochę, co sprawia, że mniej prosiąt przeżywa do odsadzenia. W stadach borykających się z problemem kulawizn konieczne staje się wprowadzenie większej liczby loszek. Choć zwiększenie liczby loszek może wydawać się korzystne, wiąże się z kilkoma zagrożeniami. Przede wszystkim jest to inwestycja finansowa, która nie gwarantuje poprawy wydajności stada. Gdy profil stada jest nieoptymalny, wprowadzenie większej liczby loszek może prowadzić do zmniejszonego

Rysunek 2. Liczba miotów uzyskanych w ciągu życia od loch w szczytowej produkcji i od loch usuniętych ze stada z powodu kulawizn

Pluym et al., 2013

wzrostu, niższej żywotności i obniżonej wydajności tuczników.

Badanie przeprowadzone w pięciu belgijskich stadach wykazało, że lochy, które zostały usunięte z powodu kulawizn, opuściły stado średnio po 2,6 porodów, co wskazuje, że wiele z tych loch nie osiągnęło szczytowej produkcji (rysunek 2). Z drugiej strony, lochy bez kulawizn pozostały w stadzie dłużej i urodziły 1,4 dodatkowego miotu w ciągu życia. W związku z tym ograniczenie występowania kulawizn może poprawić całkowitą produktywność stada.

Dobrostan zwierząt i wzrost zadowolenia pracowników gospodarstwa

Kolejną korzyścią, którą zaobserwowaliśmy w stadach, w których zmiany chorobowe racic zostały zredukowane, była mniejsza liczba zabiegów terapeutycznych u kulawych loch. W stadzie liczącym 1400 loch w Niemczech, poprawa zdrowia racic pozwoliła zaoszczędzić na lekach 12000 euro rocznie. Co więcej, obsługa i leczenie kulawych loch to niepopularna praca. Gdy pracownicy fermy muszą radzić sobie z mniejszą liczbą kulawych loch, satysfakcja z pracy wzrasta. Wreszcie, wszyscy w sektorze trzody chlewnej jesteśmy odpowiedzialni za dobrostan loch, loszek i prosiąt wobec społeczeństwa. Mniej problemów z kulawiznami oznacza lepszy dobrostan zwierząt. To kolejny dobry powód, aby przyjrzeć się bliżej racicom loch. ●